EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE
De EER-Raad

Brussel, 13 november 2025
(OR. en)

EEE 1608/25

ONTWERPCONCLUSIES

Betreft:	Ontwerpconclusies van de 61e zitting van de EER-Raad (Brussel, 20 november 2025)

De eenenzestigste zitting van de EER-Raad heeft op 20 november 2025 te Brussel plaatsgevonden, onder voorzitterschap van mevrouw Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, minister van Buitenlandse Zaken van IJsland. De vergadering werd bijgewoond door mevrouw Marie Bjerre, minister van Europese Zaken van Denemarken, die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie vertegenwoordigde, de heer Espen Barth Eide, minister van Buitenlandse Zaken van Noorwegen, en mevrouw Sabine Monauni, minister van Buitenlandse Zaken, Milieu en Cultuur van Liechtenstein, alsook door vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden.

De leden van de EER-Raad bespraken de algemene werking van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte ("EER-overeenkomst"), en hielden een oriënterend debat over de vereenvoudigingsagenda van de EU en de EER-overeenkomst.

Oekraïne

1. Onder verwijzing naar zijn eerdere conclusies bevestigden de leden van de EER-Raad hun niet-aflatende en onwrikbare steun voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen. De leden van de EER-Raad zullen, in coördinatie met gelijkgestemde partners en bondgenoten, brede politieke, financiële, economische, humanitaire, militaire en diplomatieke steun blijven verlenen aan Oekraïne en zijn bevolking.

2. Ondanks aanhoudende diplomatieke inspanningen voor vrede van de VS en Europa en de bereidheid van Oekraïne om vrede na te streven, heeft Rusland de intensiteit van zijn raket- en droneaanvallen op Oekraïne verhoogd, waarbij met name burgers en civiele infrastructuur het doelwit zijn, wat aantoont dat Rusland geen echte politieke wil heeft om zijn aanvalsoorlog te beëindigen en zinvolle vredesonderhandelingen aan te gaan. De leden van de EER-Raad drongen er nogmaals bij Rusland op aan in te stemmen met een volledig, onvoorwaardelijk en onmiddellijk staakt-het-vuren, waarmee Oekraïne in maart 2025 instemde, en herhaalden de steun van de leden van de EER-Raad voor een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne op basis van de beginselen van het VN-Handvest en het internationaal recht. In dit verband herinnerden de leden van de EER-Raad aan de op 6 maart 2025 geformuleerde beginselen die als leidraad voor de vredesonderhandelingen moeten dienen.

3. De leden van de EER-Raad zullen blijven bijdragen aan vredesinspanningen, met name via de coalitie van bereidwilligen en in samenwerking met de Verenigde Staten, alsook door hun mondiale outreach te intensiveren.

Samenwerking in de EER

4. De EER-Raad onderstreepte het voortdurende en toenemende belang van de EER-overeenkomst als de grondslag voor de betrekkingen tussen de EU en de EER-EVA-staten, zeker in deze tijd van geopolitieke onzekerheid, en benadrukte het belang van de tweepijlerstructuur van de EER-overeenkomst.

5. Hij erkende de positieve bijdrage die de EER-EVA-staten hebben geleverd aan de totstandkoming van voor de EER relevante EU-wetgeving en EU-programma's door deel te nemen aan comités, deskundigengroepen, studies en agentschappen, en door het indienen van opmerkingen.

6. De EER-Raad erkende ook de positieve bijdrage van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA en van de Europese Commissie bij het toezicht op de naleving van de EER-overeenkomst in alle EER-lidstaten.

7. De EER-Raad beklemtoonde dat het belangrijk is de EER-EVA-ministers uit te nodigen voor informele ministeriële bijeenkomsten en ministeriële conferenties van de EU, die door de voorzitterschappen worden georganiseerd, en die van belang zijn voor de deelname van de EER-EVA-landen aan de interne markt. De EER-Raad sprak zijn waardering uit voor het huidige Deense voorzitterschap en de aantredende voorzitterschappen voor de voortzetting van deze praktijk.

8. De EER-Raad benadrukte dat een goed functionerende interne markt belangrijk is voor het bevorderen van de voorwaarden voor economische groei en nieuwe banen in heel Europa. Hij herinnerde aan de voordelen van de vier vrijheden en gelijke en eerlijke concurrentie-voorwaarden voor bedrijven, en onderstreepte dat de regels van de interne markt een impuls geven aan innovatie, concurrentievermogen en handel.

9. De EER-Raad was het erover eens dat nog actiever bekendheid moet worden gegeven aan de EER-overeenkomst en de voordelen ervan voor burgers en bedrijfsleven. Hij benadrukte dat grotere bekendheid met de EER-overeenkomst in de gehele EER op alle niveaus alle overeenkomstsluitende partijen en de werking van de interne markt ten goede komt. Daartoe spoorde de EER-Raad de EER-staten aan zorg te dragen voor vlot toegankelijke informatie over de EER-overeenkomst.

10. De EER-Raad onderkende dat parlementaire samenwerking en samenwerking tussen de economische en sociale partners een belangrijke rol spelen, en nam nota van de resolutie die het Gemengd Parlementair Comité van de EER na zijn 63e vergadering van 25 mei 2025 in Akureyri heeft aangenomen over het jaarverslag van het Gemengd Comité van de EER over de werking van de EER-overeenkomst in 2024.

Politieke dialoog

11. De EER-Raad onderkende dat het nauwe partnerschap tussen de EU en de EER-EVA-staten de beste garantie is voor langdurige gedeelde welvaart en stabiliteit. Deze hechte relatie heeft bijgedragen tot een Europa dat gebaseerd is op vrede, democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten. De EER-Raad was ingenomen met de politieke dialoog op ministerieel niveau tussen de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de ministers van Buitenlandse Zaken van IJsland, Liechtenstein en Noorwegen, waarbij de deelnemers informeel van gedachten wisselden over actuele aangelegenheden van wederzijds belang op het gebied van buitenlands beleid, zoals Oekraïne/Rusland, trans-Atlantische betrekkingen en het Midden-Oosten, en onderstreepte dat het belangrijk is ambtenaren van de EER-EVA-staten te blijven uitnodigen voor politieke dialogen die samen met de werkgroepen van de Raad van de EU worden gehouden.

Opnemen van voor de EER relevante EU-handelingen

12. De EER-Raad nam nota van het voortgangsverslag van het Gemengd Comité van de EER en uitte zijn waardering voor de inspanningen van het Gemengd Comité om de verdere succesvolle toepassing en goede werking van de EER-overeenkomst te waarborgen.

13. De EER-Raad erkende de lopende werkzaamheden om het aantal nog in de EER-overeenkomst op te nemen EU-handelingen omlaag te brengen, en dat er in 2025 aanzienlijke vooruitgang was geboekt dankzij de gezamenlijke inspanningen van de EU-instellingen en de EER-EVA-staten. Hij merkte echter ook op dat er nog steeds veel werk moet worden ingehaald en benadrukte dat er verdere inspanningen moeten worden geleverd en de nauwe samenwerking in verband met al lang openstaande dossiers moet worden voortgezet om de rechtszekerheid en homogeniteit in de EER te waarborgen. De EER-Raad onderstreepte daarnaast dat het acquis tijdig in de nationale rechtsstelsels moet worden omgezet.

Economische veiligheid en het concurrentievermogen van de interne markt

14. De EER-Raad onderkende de aanhoudende uitdagingen in de internationale handel in een tijd waarin mondiale toeleveringsketens onder druk staan, en bevestigde opnieuw zijn engagement voor open, eerlijke en duurzame handel en op regels gebaseerde handelsbetrekkingen.

15. Voorts benadrukte de EER-Raad het belang van de interne markt voor het waarborgen van Europa's concurrentievermogen en strategische autonomie, met handhaving van een open economie, economische veiligheid, weerbaarheid, voedselzekerheid, industriële vernieuwing, veerkrachtig technologisch leiderschap en aantrekkelijkheid als vestigingsplaats voor bedrijven. De EU en de EER-EVA-staten hebben een wederzijds belang bij het waarborgen van een goed functionerende interne markt en het handhaven van een gelijk speelveld, zowel wereldwijd als binnen de interne markt, aangezien nieuwe beleidsmaatregelen en initiatieven de huidige geopolitieke uitdagingen op gebieden als mondiale concurrentie, klimaat-verandering, de groene en de digitale transitie, strategische afhankelijkheden en risico's in de toeleveringsketen in strategische sectoren moeten kunnen ondervangen.

16. De EER-Raad benadrukte het belang van een innovatie- en bedrijfsvriendelijk klimaat om het concurrentievermogen in de hele EER te versterken, en wees erop dat het belangrijk is de strategische afhankelijkheden in gevoelige sectoren te verminderen en de regelgevings-processen te vereenvoudigen. Hij was ingenomen met de inspanningen om de regels te vereenvoudigen en onnodige administratieve lasten te verminderen door middel van wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven, waaronder de omnibusvoorstellen, aangezien deze van bijzonder belang zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), die de overgrote meerderheid van de ondernemingen in de EER uitmaken.

17. De EER-Raad onderstreepte het belang van nauwe samenwerking tussen de EU en de EER-EVA-staten bij het vergroten van de economische veiligheid en veerkracht en het veiligstellen en versterken van toeleveringsketens door diversificatie van de voorziening en door het opbouwen van productiecapaciteit op de interne markt, met name op het gebied van emissievrije en emissiearme technologieën overeenkomstig punt 28 van de eerste wereldwijde inventarisatie in het kader van de Overeenkomst van Parijs, alsook op het gebied van chips en kritieke grondstoffen. De economische veiligheid binnen de EER moet gericht zijn op het bevorderen van het concurrentievermogen in de hele EER, het bieden van bescherming tegen gemeenschappelijke economische veiligheidsrisico's en het aangaan van partnerschappen met andere landen met gemeenschappelijke belangen.

18. De EER-Raad erkende dat de gemeenschappelijke uitdagingen van de EER-staten in de strategische agenda 2024-2029 van de EU adequaat worden aangepakt. De EER-Raad prees de inspanningen om te zorgen voor een interne markt met meer verdieping en veerkracht die kan bijdragen aan de ontwikkeling van belangrijke toekomstige technologieën en het concurrentievermogen van Europa op lange termijn, en verwelkomde de inspanningen om Europa sterk en veilig te houden.

Klimaatverandering, biodiversiteit en de groene transitie

19. De EER-Raad was het erover eens dat het behoud van een hoog ambitieniveau, gezamenlijke inspanningen en dringende maatregelen nodig zijn om de transitie naar een duurzame, sociaal rechtvaardige, klimaatneutrale en milieuvriendelijke toekomst te verzekeren. Hij riep op om op een rechtvaardige, ordelijke en billijke manier, in overeenstemming met de 1,5 °C-trajecten, af te stappen van fossiele brandstoffen in de energiesystemen en sneller maatregelen te nemen in dit kritieke decennium, teneinde in overeenstemming met de beste beschikbare wetenschappelijke kennis ten laatste in 2050 een nettonuluitstoot te bereiken. Rekening houdend met de mogelijkheden van de EER, herhaalde hij tevens de oproep om tegen 2030 de capaciteit voor hernieuwbare energie wereldwijd te verdrievoudigen en het wereldwijde gemiddelde jaarlijkse verbeteringspercentage van de energie-efficiëntie te verdubbelen, en om de ontwikkeling van emissievrije en emissiearme technologieën te versnellen. Hij was ingenomen met de inspanningen van de EU om het concurrentievermogen en de decarbonisatie van de Europese industrie te waarborgen.

20. De EER-Raad onderkende het belang van een veilige, betaalbare en duurzame energie-voorziening en de verdediging van de Europese energie-infrastructuur tegen hybride en andere dreigingen. De EER-Raad onderstreepte dat een alomvattende en technologisch neutrale strategie voor decarbonisatie en concurrentievermogen de industrie voorspelbaarheid moet bieden en ernaar moet streven bedrijven binnen Europa aan te trekken, op te schalen en te behouden.

21. De EER-Raad onderkende de schadelijke gevolgen van de agressieoorlog van Rusland tegen Oekraïne voor de energiesector in Europa en nam nota van de vooruitgang die is geboekt met de uitvoering van het REPowerEU-plan van de Europese Commissie. De EER-Raad nam nota van de recente publicatie van de EU-routekaart voor de uitfasering van Russische fossiele brandstoffen, die erop gericht is de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te verminderen.

22. De EER-Raad onderstreepte de sleutelrol van koolstofbeprijzing in de groene transitie en de voortdurende samenwerking tussen de EU en de EER-EVA-staten bij de ontwikkeling van het EU-emissiehandelssysteem. Hij was ingenomen met de lopende werkzaamheden met betrekking tot de opneming van de EER-EVA-staten in het mechanisme voor koolstof-grenscorrectie. De EER-Raad onderstreepte voorts dat doeltreffende maatregelen nodig zijn om de geloofwaardigheid van de emissiegegevens te waarborgen en dat het nodig is de inspanningen voor het waarborgen van de betrouwbaarheid van de gegevens van derde landen voort te zetten.

23. De EER-Raad nam nota van het pakket militaire mobiliteit en onderstreepte het belang van nauwe samenwerking met betrekking tot aspecten van het pakket die betrekking kunnen hebben op de EER-EVA-staten en de EER-overeenkomst.

24. Aangezien vervoer een grote emissiebron is in Europa, herhaalde de EER-Raad hoe belangrijk het is dat de EER-staten samenwerken voor een duurzame, concurrerende en veerkrachtige vervoerssector. Er moet veel aandacht blijven uitgaan naar groene scheepvaart en groene luchtvaart, alsook op luchthaven- en haveninfrastructuur. De EER-Raad benadrukte dat de verschuiving naar duurzame vervoerswijzen en duurzame brandstoffen in de hele EER moet worden versneld, met behoud van de connectiviteit van afgelegen gebieden, waaronder eilandstaten en ultraperifere regio's, en dat een rechtvaardige transitie moet worden gewaarborgd. De transitie naar duurzame brandstoffen vergt afstemming van de vraag op een betrouwbaar en schaalbaar aanbod en de gelijktijdige inzet van opkomende technologieën om een doeltreffende decarbonisatie te faciliteren. Het opbouwen van veerkracht door middel van innovatie, flexibele nalevingsmechanismen en investeringen in duurzame infrastructuur is van essentieel belang om handelsstromen veilig te stellen. Voorts zijn het verbeteren van de spoorwegcapaciteit en het terugdringen van de emissies van het goederenvervoer over de weg van cruciaal belang.

25. De EER-Raad verklaarde zich ten volle te zullen inzetten voor het opvoeren van de inspanningen om klimaatverandering tegen te gaan, een duurzame energietransitie na te streven, onze natuurlijke wereld te blijven beschermen en onze circulaire economie over de hele linie te stimuleren om ons concurrentievermogen te vergroten. De EER-Raad benadrukte hoe belangrijk het is dat de EU en de EER-EVA-staten nauw blijven samenwerken om hun respectieve streefcijfers en doelstellingen op het gebied van klimaat en biodiversiteit te verwezenlijken en de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal te behalen.

De EER-Raad was het erover eens dat het van essentieel belang is het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan, wees op de ambitie van de EU om alle verontreiniging tot nul terug te dringen en merkte op dat samenwerking met het oog op een schoner Europa en een gifvrij milieu een essentieel onderdeel daarvan is. De EER-Raad onderstreepte dat het belangrijk is te zorgen voor afstemming van de regelgeving op het gebied van de circulaire economie en benadrukte dat de waterweerbaarheid in alle sectoren moet worden versterkt.

26. De EER-Raad erkende dat klimaatverandering en biodiversiteitsverlies mondiale uitdagingen zijn en herhaalde dat hij vastbesloten blijft uitvoering te geven aan de Agenda 2030 van de VN, de Overeenkomst van Parijs en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal als multilaterale en essentiële kaders voor wereldwijde actie tegen klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Rekening houdend met de resultaten van de 28e en 29e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP28 en COP29), onderstreepte de EER-Raad dat het van belang blijft meer ambitie aan de dag te leggen in het kader van de Overeenkomst van Parijs. In dat verband was de EER-Raad ingenomen met de mededeling van de nationaal bepaalde bijdragen (NDC's) voor de periode na 2030, en riep hij alle partijen die hun NDC's nog niet hadden ingediend, op dit met spoed te doen. Hij benadrukte dat de NDC's voor de periode na 2030 gebaseerd moeten zijn op de eerste algemene inventarisatie (GST-1), vooruitgang en de hoogst mogelijke ambitie moeten uitstralen, moeten worden afgestemd op emissietrajecten die de opwarming van de aarde beperken tot 1,5 °C en de beste beschikbare wetenschappelijke gegevens, rekening houdend met de verschillende nationale omstandigheden, en dat ze absolute economiebrede emissiereductiedoelstellingen moeten omvatten, die alle broeikasgassen, sectoren en categorieën bestrijken, en moeten aantonen hoe de partijen de eerste algemene inventarisatie (GST-1) uitvoeren. De EER-Raad onderstreepte dat landen hun doelstellingen inzake broeikasgasneutraliteit moeten vaststellen en/of de streefdatum ervan vervroegen en dat zij een ambitieuze dialoog met belangrijke gelijkgestemde partners moeten nastreven. Voorts nam de EER-Raad nota van de ambitie van Europa om zijn leidende rol te behouden bij het nakomen van zijn internationale biodiversiteitsverbintenissen, met name die welke zijn aangegaan in het mondiale biodiversiteitskader van Kunming- Montreal. Gelet op het resultaat van de 16e Conferentie van de Partijen bij het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit, onderstreepte de EER-Raad dat alle partijen hun nationale biodiversiteits-strategieën en actieplannen moeten actualiseren of herzien om de directe en indirecte oorzaken van biodiversiteitsverlies dringend aan te pakken.

De digitale transformatie

27. De EER-Raad benadrukte dat het waarborgen van de vrijheid en pluriformiteit van de media, de redactionele onafhankelijkheid en de bescherming van journalisten van fundamenteel belang zijn voor een goed functionerende democratische samenleving in het digitale tijdperk, naast de eerbiediging van die cruciale waarden zoals vastgelegd in de desbetreffende EU-wetgeving, onder meer inzake de ondersteuning van onafhankelijke media en de financiering ervan.

28. De EER-Raad onderstreepte hoe belangrijk het is dat de EER-staten nauw samenwerken om te zorgen voor een concurrerende, eerlijke en veerkrachtige digitale transformatie, en dat Europa wereldleider wordt op het gebied van strategische digitale technologieën. Voorts benadrukte de EER-Raad dat het waarborgen van de integriteit en veerkracht van digitale infrastructuur en diensten van essentieel belang is om onze democratische samenlevingen te beschermen en onze Europese waarden te handhaven.

29. Verwijzend naar de noodzaak om de invoering van AI door de industrie en door kleine en middelgrote ondernemingen te versnellen, en in overeenstemming met de op 11 februari 2025 in Parijs overeengekomen verklaring over inclusieve en duurzame artificiële intelligentie voor mens en planeet, steunde de EER-Raad de voorgestelde AI-toepassingsstrategie en riep hij op tot nauwe betrokkenheid van de autoriteiten, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld uit de EER-staten bij de uitvoering ervan. Voorts benadrukte de EER-Raad dat het, om de maatschappelijke en innovatiewaarde van gegevens te maximaliseren, nodig is verdere inspanningen te leveren om een echte Europese data-unie tot stand te brengen, onder meer door de naleving van de bestaande wetgeving te vereenvoudigen en het gegevensbeheer te verbeteren.

30. De EER-Raad onderstreepte het belang van de aanstaande opname van de digitaledienstenverordening en de digitalemarktenverordening in de EER-overeenkomst. Voorts erkende hij, gelet op de potentiële economische, ecologische en maatschappelijke voordelen van artificiële intelligentie (AI), het belang van het tot stand brengen van een gemeenschappelijk, innovatievriendelijk regelgevingskader voor AI in Europa door middel van de AI-verordening, en van het waarborgen dat AI-systemen die op de interne markt worden geplaatst en in de EER worden gebruikt, veilig, betrouwbaar en ethisch verantwoord zijn en in overeenstemming zijn met de grondrechten, Europese waarden en ethische beginselen.

31. De EER-Raad wees erop dat het belangrijk is de cyberbeveiliging te versterken en mensen, instellingen en kritieke infrastructuur te beschermen tegen hybride dreigingen. Hij was ingenomen met de mededeling van de Commissie over het Europees actieplan voor de cyberbeveiliging van ziekenhuizen en zorgaanbieders, alsook met de EU-verordening cybersolidariteit en de verordening cyberweerbaarheid, en riep de partijen bij de EER-overeenkomst op nauw te blijven samenwerken en hun samenwerking te verdiepen om de veerkracht van de interne markt te vergroten en cyberdreigingen te voorkomen.

32. De EER-Raad onderkende hoe belangrijk het is het Europese ecosysteem voor halfgeleiders via de Europese chipsverordening te versterken door de toeleveringsketens te diversifiëren, het technologisch leiderschap in stand te houden en productiecapaciteit te ontwikkelen, en door de ambities te blijven verhogen met een chipsverordening 2.0.

De sociale dimensie

33. De EER-Raad onderstreepte het belang van de sociale dimensie in de EER-overeenkomst, onder meer met betrekking tot kwesties in verband met arbeidsrecht, gezondheid en veiligheid op het werk en gendergelijkheid. De EER-Raad onderkende het cruciale belang van eerlijke en goed functionerende arbeidsmarkten en socialezekerheidsstelsels, en van het verhogen van de arbeidsmarktparticipatie en het waarborgen van een goede afstemming van vaardigheden op de behoeften van de arbeidsmarkt, om een eerlijke, groene en digitale transformatie tot stand te brengen en het concurrentievermogen van de interne markt te versterken.

34. Wijzend op het belang van het waarborgen van sociale bescherming, gelijke kansen en billijke arbeidsvoorwaarden, verwelkomde de EER-Raad de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, een kader dat gericht is op een inclusiever, veerkrachtiger en concurrerender Europa.

Samenwerking op gezondheidsgebied

35. De EER-Raad erkende de strategische lessen die in de EER zijn getrokken uit de paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied tijdens de COVID-19-pandemie. De integriteit van de interne markt en de soepele werking van de EER-overeenkomst blijven in dit verband wezenlijke prioriteiten. De EER-Raad onderstreepte het belang van de opbouw van de Europese gezondheidsunie en zag uit naar nauwere samenwerking tussen de EU en de EER-EVA-staten op het gebied van paraatheid en respons op gezondheidsgebied. De EER-Raad nam ook nota van het voorstel voor een verordening op het gebied van kritieke geneesmiddelen om veerkrachtigere toeleveringsketens mogelijk te maken en de Europese productiecapaciteit te versterken. De EER-Raad kijkt ook uit naar verdere vooruitgang bij de hervorming van de geneesmiddelenwetgeving van de EU met betrekking tot tijdige en gelijke toegang tot veilige, werkzame en betaalbare geneesmiddelen, de voorzieningszekerheid van geneesmiddelen en het scheppen van een aantrekkelijk en innovatievriendelijk klimaat voor onderzoek naar, investeringen in, en de ontwikkeling en productie van geneesmiddelen in Europa, alsook maatregelen ter bestrijding van zeldzame ziekten en antimicrobiële resistentie.

36. De EER-Raad benadrukte hoe belangrijk het is EU-acties op het gebied van zorgverlening en geestelijke gezondheid te versterken en de capaciteiten en veerkracht van de gezondheids-zorgstelsels, met inbegrip van klimaatbestendigheid, verder te vergroten, met name op gebieden waar de pandemie tekortkomingen aan het licht heeft gebracht.

EU-programma's en -agentschappen

37. De EER-Raad onderkende de bijdrage van EU-programma's aan de opbouw van een groener, digitaler en veerkrachtig Europa, onderstreepte het belang van de deelname van de EER-EVA-staten aan een aantal EU-programma's in de periode 2021-2027 en erkende hun aanzienlijke financiële bijdrage aan de programma's.

38. De EER-Raad onderstreepte dat in artikel 78 van de EER-overeenkomst is bepaald dat de overeenkomstsluitende partijen de samenwerking op verschillende gebieden buiten het kader van de vier vrijheden moeten versterken en verbreden. De EER-EVA-staten moeten toegang krijgen tot alle onderdelen van de programma's waaraan zij deelnemen. De EER-Raad onderstreepte hoe belangrijk het is de onderzoeksveiligheid te verbeteren en riep de partijen op om in dit verband nauw samen te werken, onder meer door gebruik te maken van risicobeheer en andere passende maatregelen.

De overeenkomst garandeert al haar leden gelijke rechten en plichten, en het is voor de goede werking ervan van cruciaal belang dat deze beginselen worden geëerbiedigd. De EER-Raad moedigde met name alle uitvoerende organen op Europees en nationaal niveau aan om in de gehele EER bekendheid te geven aan mogelijkheden voor partnerschap en deze te bevorderen, en ervoor te zorgen dat alle actoren zich volledig bewust zijn van de rechten en verplichtingen van de EER-EVA-staten wanneer zij aan EU-programma's deelnemen.

39. De EER-Raad benadrukte dat brede samenwerking op ruimtevaartgebied van cruciaal belang is voor de versterking van de industriële basis van Europa en voor het behoud van de integriteit en de goede werking van de interne markt. Hij nam nota van de lopende besprekingen over de deelname van de EER-EVA-staten aan het programma voor beveiligde connectiviteit en het voorstel voor een EU-ruimtevaartverordening.

40. De EER-Raad riep, zonder vooruit te lopen op de komende onderhandelingen op EU-niveau over het meerjarig financieel kader, op tot een permanente dialoog over de voorbereidingen voor de programmeringsperiode na 2027, teneinde ervoor te zorgen dat nieuwe programmaverordeningen vroegtijdig in de EER-overeenkomst worden opgenomen, rekening houdend met het feit dat de deelname van de EER-EVA-staten voortvloeit uit de bepalingen van de EER-overeenkomst. Voorts benadrukte de EER-Raad dat het belangrijk is te zorgen voor nauwe samenwerking tussen de EER-EVA-staten en de Europese Unie bij de vormgeving van toekomstige EU-programma's, in overeenstemming met de EER-overeenkomst.

41. De EER-Raad onderstreepte hoe belangrijk het is dat het EU-pakket ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (AML/CFT) binnenkort in de EER-overeenkomst wordt opgenomen om bij te dragen tot de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

Financiële mechanismen

42. De EER-Raad herinnerde eraan dat de EER-overeenkomst voorziet in de deelname van de EER-EVA-staten aan de interne markt en herinnerde er in dit verband ook aan dat de EER-EVA-staten bijdragen aan de vermindering van de sociale en economische verschillen binnen de EER via de financiële mechanismen van de EER en Noorwegen ten voordele van de overeenkomstsluitende partijen, met als doel de bevordering van een gestadige en evenwichtige versterking van de handel en de economische betrekkingen tussen alle overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst overeenkomstig artikel 115 van de EER-overeenkomst.

43. De EER-Raad was ingenomen met de inwerkingtreding op 1 augustus 2025 van de overeenkomst inzake het financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 – april 2028 tussen IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en de EU, en van de overeenkomst tussen Noorwegen en de EU betreffende het financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 – april 2028.

44. Met het oog op een succesvolle uitvoering van de financiële mechanismen voor de periode mei 2021 – april 2028 was de EER-Raad ingenomen met de sluiting van de bilaterale memoranda van overeenstemming en programmaovereenkomsten tussen de EER-EVA-staten en bepaalde begunstigde staten en keek hij uit naar de snelle sluiting van bilaterale memoranda van overeenstemming met alle begunstigde staten, teneinde een duidelijk kader en tijdschema vast te stellen voor een doeltreffende en tijdige uitvoering van de fondsen, die zullen bijdragen tot de overeengekomen thematische prioriteiten, te weten Europese groene transitie, democratie, rechtsstaat en mensenrechten, en sociale inclusie en veerkracht.

45. De EER-Raad benadrukte dat de overeenkomstsluitende partijen, in het licht van artikel 10 van Protocol nr. 38 quinquies, zullen onderzoeken of het nodig is de economische en sociale ongelijkheden binnen de Europese Economische Ruimte aan te pakken en op basis van de beoordeling ruim vóór de beëindiging van de financiële mechanismen 2021-2028 toekomstige onderhandelingen over de volgende financiële mechanismen zullen opstarten, teneinde lacunes in de uitvoering te voorkomen en een efficiënte en doeltreffende programmering van het toekomstige financieringsperspectief mogelijk te maken.

Visserij en markttoegang voor vis en visserijproducten

46. De EER-Raad nam nota van de inwerkingtreding van de twee aanvullende protocollen bij de bilaterale overeenkomsten van de EU met IJsland en Noorwegen, die voorzien in tariefcontingenten voor de invoer in de EU tot april 2028 van bepaalde vis en visserijproducten van oorsprong uit die landen.

47. De leden van de EER-Raad betreurden de ernstige achteruitgang van het makreelbestand in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan en waren zich ervan bewust dat het belangrijk is tijdig tot een alomvattende verdelingsovereenkomst te komen.

48. De EER-Raad bevestigde tevens de verbintenissen in Protocol nr. 9 bij de EER-overeenkomst betreffende de handel in vis en andere producten van de zee.

49. De leden van de EER-Raad onderstreepten het grote belang van een constructieve samenwerking op visserijgebied, die evenwichtig moet zijn en beide partijen ten goede moet komen, met name wat betreft het duurzame beheer van bestanden van gemeenschappelijk belang.

50. De leden van de EER-Raad erkenden dat het belangrijk is de onopgeloste kwesties in verband met het visserijbeleid aandacht te blijven geven met het oog op een oplossing en onderkenden het belang van bilaterale dialogen op het gebied van visserijbeheer en de noodzaak van verdelingsovereenkomsten tussen de EU en de betrokken EER-EVA-staten.

Handel in landbouwproducten

51. De EER-Raad herinnerde aan de toezegging van de overeenkomstsluitende partijen overeenkomstig artikel 19 van de EER-overeenkomst en riep de partijen op de dialoog voort te zetten met het oog op een herziening van de voorwaarden voor de handel in landbouwproducten, teneinde in het kader van hun respectieve landbouwbeleid tot geleidelijke liberalisering te komen. De EER-Raad moedigde de overeenkomstsluitende partijen aan om in het kader van artikel 2, lid 2, en artikel 6 van Protocol nr. 3 bij de EER-overeenkomst een nieuwe evaluatie uit te voeren van de handelsregeling voor verwerkte landbouwproducten, teneinde de handel in deze producten verder te bevorderen.